

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

АТРОЩЕНКО Т.О., БОРА З.М. Духовно-моральна культура майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: до сутності поняття.....	285
АТРОЩЕНКО Т.О., БУРИШИН О.І. Культура командної роботи менеджера дошкільної освіти: соціально-педагогічні проєкції.....	287
АТРОЩЕНКО Т.О., ДИНИС І.М. теоретичні аспекти проблеми розвитку лідерських якостей майбутнього вихователя ЗДО.....	289
БАРЧІ Б. В., КУПЕЦЬ І. Ю. Психологічні особливості запам'ятовування.....	290
БАРЧІ Б. В., МАХЛИНЕЦЬ С. І. До проблеми психологічних особливостей особистості.....	292
БАРЧІ Б. В., РОЗМАН А. М. Характеристика учбово-професійної діяльності старшокласника.....	295
БАРЧІЙ М.С., МУЧИЧКА К.В. Конфліктологічна компетентність майбутнього педагога.....	296
БАРЧІЙ М.С., ФАНТА Н.М. Психологічні особливості конфліктної поведінки підлітків.....	298
BEDEVELSKA M.V. Features of training of future primary school foreign language teachers to use learning situations.....	301
БОПКО І.З. Формування індивідуального стилю педагогічного спілкування майбутніх учителів іноземної мови.....	302
БРЕЦКО І. І., ВАРГА В. С., РИЖИКОВ А. В. Причини виникнення інформаційного стресу.....	304
БРЕЦКО І. І., ВАРГА В. С., ФАЛЬЧ А. Я. Особливості мотиваційної сфери старшокласників.....	306
ВОРОНОВА О.Ю., ЯМЧУК Т.Ю. Самовдосконалення майбутнього вихователя як передумова готовності до професійної діяльності.....	308
ВОРОНОВА О.Ю., ФУЛЕЙ А.Ю. Щодо проблеми етнічної свідомості у психології.....	310
ВОРОНОВА О.Ю., ПУШКАРОВИЧ О. О. Деякі особливості емоційного вигорання старшокласників.....	312
HARAPKO V. The importance of english language competence in an academic environment for PhD-students.....	314
ДІДИК Я., В., БАРЧІЙ М.С. Умови формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців.....	316
ДЯДЧЕНКО О. В. Формування індивідуального стилю педагогічного спілкування майбутніх учителів іноземної мови.....	318
ЗІНЧЕНКО В.О. Realization of the varieties of non-verbal communication in modern english.....	320
КАЗІСТА Н. Use of educational internet resources in the process of formation of phonetic competence of future english teachers.....	322
КОЛОДНЯНСЬКА Д. The role of speaking activities in developing communicative competence.....	324
KONCHOVYCH K.T. Features of studying foreign languages in eu schools.....	326
КРАВЧЕНКО Т. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців з маркетингу у праці британських науковців.....	327
КСЕНОФОНТОВ С.С. Особистісне мотиваційно-усвідомлене сприйняття інтелігентності майбутніми фахівцями як педагогічна складова якісної освіти...	330
КУРИЛО О.Й., ГОЛЯНИЧ А.І. До проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів початкових класів у процесі фахової підготовки.....	332
КУРИЛО О.Й., ЛЕНДЕЛ Н.В. Інноваційна компетентність майбутніх учителів початкових класів: сутність поняття.....	334

Отже, етнічна свідомість – складне етнопсихологічне поняття. Етнічна свідомість постає історично першою (зародковою) формою національної свідомості. Для більшості етнопсихологічних понять етнічна свідомість – це підґрунтя, основа для їх зародження. Тому етнічна свідомість є одним із центральних понять в етнопсихології, без якого не може існувати та формуватися суспільство як окремий етнос чи, навіть, як окрема велика нація.

Література

1. Романенко О. В. Внутрішня форма слова як інструмент опису етнічної свідомості [Електронний ресурс] / О. В. Романенко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. : Романогерманська філологія. Методика викладання іноземних мов. - 2014. - № 1103, вип. 78. - С. 65-70.
2. Пірен М. І. Основи етнопсихології / Пірен М. І. – К. : Наука, 1996. – 360 с
3. Степико М. Т. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-методологічний аналіз) / М. Т. Степико; НАН України. Ін-т філос. ім. Г. С. Сковороди. – К. : Знання, 1998. – 250 с.
4. Семенів Н. М. Етнопсихологічні аспекти міжособистісної взаємодії в структурі розвитку соціальних установок / Н. М. Семенів // Пробл. заг. та пед. психології : зб. наук. пр. – 2011. – 13, ч. 7. – С. 204–211.

УДК 159.942:159.944:373.5.011.3-053.6

ВОРОНОВА О.Ю., ПУШКАРОВИЧ О. О.,
Мукачівський державний університет

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Емоційне вигорання є однією з серйозних проблем, з якою стикаються сучасні старшокласники. Соціальне та особисте життя людини безпосередньо залежить від її психоемоційного стану, на який безпосередньо впливає, в тому числі, синдром емоційного вигорання. У старшому шкільному віці особистість піддається таким стресогенним факторам, як соціальна оцінка, невизначеність у майбутній професії, повсякденна монотонія. Тому збереження психологічного здоров'я молодого покоління є надзвичайно актуальним завданням на сучасному етапі розвитку суспільства.

Вивченням поняття «синдрому емоційного вигорання» займалися такі вітчизняні вчені, як В.В. Бойко, Н.Є. Водоп'янова, Л.М. Карамушка, В.Є. Орел, Л. Малець, О.Я. Марковець, Т. Зайчикова, Є. Старченкова, В.В. Павленко, Л.О. Китаєв-Смик, М.М. Скугаревська, Д.Г. Трунов, Т.В. Форманюк та ін. До зарубіжних дослідників, які вивчали емоційне вигорання можемо віднести К. Маслач, Д. Спаньол, Р. Кепьюто, В. Шафуелі, М. Лейтер, С. Джексон та інші.

Згідно досліджень В.В. Шевченко та І.П. Моспаненко, синдром емоційного вигорання – це процес поступової втрати емоційної, розумової та фізичної енергії, який проявляється у симптомах емоційного і розумового виснаження, особистісної відстороненості та зниження задоволення при виконанні роботи [4].

На сьогодні немає єдиного погляду на структуру й динаміку синдрому вигорання. Однокомпонентні моделі розглядають його як комбінацію фізичного, емоційного та когнітивного виснаження. Інші автори головним чинником вважають емоційне виснаження, а решту компонентів розглядають як наслідок неконструктивної поведінки подолання (деперсоналізація) або мотиваційної деформації (редукція досягнень).

Після того як феномен став загально визнаним, закономірно виникло питання про фактори, що сприяють розвитку або, навпаки гальмують його. Традиційно вони групувалися в два великих блоки, особливості професійної діяльності та індивідуальні характеристики самих професіоналів. Найчастіше ці фактори називають зовнішніми і внутрішніми, або особистісними і організаційними [3].

Розглянемо як приклад класифікацію В.В. Бойко, який виділяє ряд зовнішніх і внутрішніх факторів передумов, що провокують емоційне вигорання.

Група організаційних (зовнішніх) факторів:

- хронічна напружена психоемоційна діяльність: така діяльність пов'язана з інтенсивним спілкуванням, точніше, із цілеспрямованим сприйняттям партнерів і впливом на них;

- дестабілізуюча організація діяльності: основні її ознаки загально відомі – нечітка організація і планування праці, погано структурована і розпливчата інформація. Неблагополучна психологічна атмосфера навчальної діяльності [1].

До внутрішніх факторів, що зумовлюють емоційне вигорання, у своїй статті «Енергія емоцій у спілкуванні: погляд на себе і на інших», В.В. Бойко відносить наступні фактори:

- схильність до емоційної ригідності: природно, емоційне вигорання як засіб психологічного захисту виникає швидше у тих, хто менш реактивний і сприйнятливий, більш емоційно стриманий;

- інтенсивна інтеріоризація (сприйняття і переживання) обставин навчальної діяльності: дане психологічне явище виникає в учнів з підвищеною відповідальністю за доручену справу, виконувану роль;

- слабка мотивація емоційної віддачі в діяльності;

- моральні дефекти і дезорієнтація особистості: моральний дефект обумовлений нездатністю включати у взаємодію з партнерами такі моральні категорії, як совість, чеснота, добropорядність, чесність, повага прав і достоїнств іншої особистості. Моральна дезорієнтація викликається іншими причинами – невмінням відрізнити добре від поганого, благо від шкоди [2].

Ризик емоційного вигорання учнів у старшому шкільному віці в навчальній діяльності може виникати через невідповідність особистості вимогам до неї. Це може бути через занадто високе навантаження, недостатню підтримку з боку педагогів, неможливість впливати на прийняття рішень, монотонність навчання, обмаль часу для відпочинку, брак інтересів поза навчанням.

Отже, здійснюючи пошук шляхів запобігання явища «емоційного вигорання» слід, насамперед, врахувати та з'ясувати, що саме стало причиною його виникнення. Профілактика емоційного вигорання вимагає системного підходу, використання різноманітних методів та прийомів. У зв'язку з тим, що темп життєдіяльності людства стрімко прискорюється, збільшуючи рівень емоційного навантаження на особистість, дана проблема потребує подальшого вивчення та пошуку ефективніших шляхів запобігання явища «емоційного вигорання».

Література

1. Бойко В.В. Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и на других / В.В. Бойко. – М.: Наука, 1996. – 154 с
2. Бойко В. В. Синдром “эмоционального выгорания” в профессиональном общении / В. В. Бойко. – СПб. : Сударыня, 1999. – 434 с
3. Орел В. Е. Феномен “выгорания” как проявление воздействия профессиональной деятельности на личность / В. Орел, А. Рукавишников // Психология субъекта профессиональной деятельности: Сборник научных трудов. – Ярославль: Сфера, 2001. – С. 78- 85.
4. Шевченко В. В. Синдром емоційного вигорання працівників освіти / В. В. Шевченко, І. П. Моспаненко // Збірник наукових праць. Психологічні науки. – Вип. 2.13 (109). – С. 252–257.].

UDC 378:373.3.091.12.011.3-051]:004(410) (043.2)

HARAPKO V.,
Mukachevo State University

THE IMPORTANCE OF ENGLISH LANGUAGE COMPETENCE IN AN ACADEMIC ENVIRONMENT FOR PhD-STUDENTS

The high level of personal involvement required by the foreign language learning process is even more difficult for our universities, where the demands of the academic environment are so high that not all graduate students acquire the necessary competencies to meet these requirements. The current state of educational services indicates a significant increase in the need for high-quality post-graduate education, providing applicants with relevant competencies relevant to the academic environment. In light of this, teachers and PhD students should spend much more time talking about why and how they teach and learn languages. It would also expand the scope of teaching beyond, as a rule, results-oriented, utilitarian orientation. This means paying attention to the teaching process and foreign language competence. More attention should be paid to subjectivity and PhD student experience, an important component of language acquisition. Post-graduate education established the imperative of the competence-based approach, while communicative competencies aren't directed to the process of inclusion of PhD students in professional culture and remain underestimated.

According to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 23, 2016 №261 «On approval of the Procedure for training applicants for higher

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>